

2019

2020

Biuletyn Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu

Wieści

CIECHANOWIECKIE

Podsumowanie zadań inwestycyjnych i środków na ich realizację w 2019 roku

Na inwestycje
gmina wydała
ponad 9,5 mln zł.
I to bez kredytów

Coraz
bliżej
gazyfikacji
Ciechanowca

Miliony
na drogi
na terenie
gminy

Ponad
350 tys. zł
na inwestycje
w sołectwach

1

Na inwestycje gmina wydała ponad 9,5 mln zł. I to bez kredytów

3

Wykaz zadań inwestycyjnych i środków na ich realizację w 2019 r.

4

Nowe nawierzchnie dróg odpowiedzią na potrzeby mieszkańców

6

Miliony na drogi na terenie gminy

7

Coraz bliżej gazyfikacji Ciechanowca

8

Ulica Wspólna największa inwestycja drogowa w mieście

10

Ponad 350 tys. zł na inwestycje w sołectwach

11

Przeznaczenie i wykonanie Funduszu Sołectkiego w 2019 r.

12

Siłownia zewnętrzna nowa atrakcja miasta

13

Rodzina repatriantów zamieszkała w Ciechanowcu

13

Plac w Łempicach zagospodarowany

14

Mała historia Urzędu w gablotach

15

Przed siedzibą Urzędu Miejskiego stanęły maszty

15

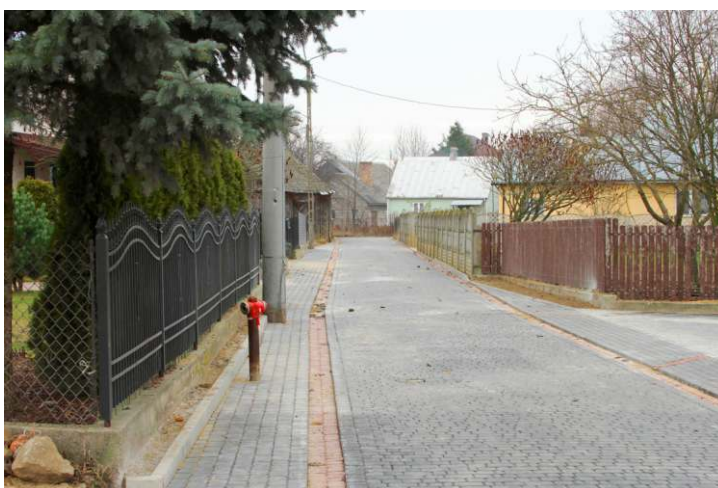
Remont dawnej biblioteki zakończony

16

Mural ozdobił ścianę gminnego budynku

16

Budynek dawnej synagogi nabierze blasku

Na inwestycje gmina wydała ponad 9,5 mln zł. I to bez kredytów.

O trudnościach zarządzania, sukcesach i porażkach minionego roku oraz planach na przyszłość mówi Eugeniusz Święcki, Burmistrz Ciechanowca.

■ W jakiej sytuacji była gmina, gdy obejmował Pan stanowisko, gdzie jest teraz?

Funkcję Burmistrza Ciechanowca objąłem w dniu 22 listopada 2018 r. Stan gminy niestety nie napawał optymizmem. Zostałem zły stan wielu dróg i ulic, brak kanalizacji przy kilku ulicach w mieście oraz wodociągu na wsi i fatalny stan stacji uzdatniania wody w Radziszewie - Sieńczuch. Do remontu kwalifikowała się większość budynków użyteczności publicznej: przedszkole, była siedziba Ciechanowieckiego Ośrodka Kultury i Sportu przy ul. 11-go Listopada, Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu (wraz z otoczeniem) oraz Łempicach. Zostałem również zaniedbany od lat Stadion Miejski i zalew oraz otoczenie wokół nich. Musiałem się też zmierzyć z dużymi problemami w działalności jednostek organizacyjnych, głównie w Przedsiębiorstwie Robót Komunalnych „FARE”. Organizacja pracy Urzędu Miejskiego również miała szereg mankamentów, co wykazała w 2019 kontrola Regionalnej Izby Obrachunkowej nakładając na urząd 32 zalecenia. Niestety wiele z nich powtórzono z kontroli w 2015 r., gdyż nie zostały usunięte. Także kontrola ZUS wskazała kilka nieprawidłowości. Zarządzanie urzędem i gminą było bardzo utrudnione z powodu długotrwałej, usprawiedliwionej nieobecności sekretarza gminy, który jednoosobowo sprawował trzy funkcje (sekretarza gminy, kierownika referatu organizacyjnego i kadrowej). Jakby tego było mało, wraz z objęciem przeze mnie funkcji burmistrza został zamknięty jedyny, większy zakład pracy w mieście - zakłady mięsne.

Niemniej jednak trzeba było zmierzyć się z tymi problemami i podjąć próbę naprawy tego, co nie zostało

zrobione. W urzędzie dokonałem niezbędnych zmian na stanowiskach urzędniczych. Awansowałem kilku młodych, wykształconych pracowników, którzy przez lata byli tylko pomocami administracyjnymi. Powołałem zastępcę burmistrza, kierownika referatu organizacyjnego oraz sekretarza w zastępstwie za nieobecnego. Zlikwidowałem też referat promocji i włączyłem go do referatu organizacyjnego. W wyniku zmian w urzędzie zmniejszono zatrudnienie o siedem etatów. Chciałbym jednak podkreślić, że żaden pracownik nie został zwolniony z mojej inicjatywy. Zmniejszenie wynikało z odejścia pracowników na emeryturę oraz porozumień z pracownikami. Zmian dokonałem również w jednostkach organizacyjnych. Z powodu małej liczby uczniów w Radziszewie Starym, Szkołę Podstawową przekształcono w filię Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu, połączono także COKiS i bibliotekę osobą jednego dyrektora. Oprócz tego zmniejszono zatrudnienie w OPS o pięć etatów. Dzięki tym zmianom gmina zyskała spore oszczędności, które można było przeznaczyć jako wkład własny do pozyskiwanych na inwestycje funduszy zewnętrznych.

W ciągu roku trudno było zrealizować wszystkie zadania, niemniej jednak częściowo udało się. Rozpoczął się remont przedszkola, budynku COKiS, częściowo został zagospodarowany teren wokół szkoły podstawowej, a także plac przy ulicy Mickiewicza i otoczenie urzędu. Wybudowano ulicę Wspólną, Wińską, Sienkiewicza, przebudowano drogę Radziszewo Stare - Kobusy, Trzaski - Radziszewo-Sieńczuch oraz ulicę Pałacową.

O szczegółach wymienionych inwestycji przeczytacie Państwo na kolejnych stronach niniejszego biuletynu.

Zadłużenie gminy wynosiło 9 168 000 zł plus kredyt na budowę biblioteki 850 000 zł. Razem 10 018 000 zł. Wszystkie te czynniki oraz szereg drobniejszych nie napawały optymizmem i nie dawały większych szans na spełnienie oczekiwań wyborców.

Co ważne, liczne inwestycje nie wpłynęły na powiększenie deficytu gminy.

Na koniec 2019 roku zmniejszył się on o 1 200 000 zł i wyniósł w sumie 8 800 000 zł.

■ **Co Pan postrzega jako swój największy sukces, a co za porażkę w minionym roku?**

Największym sukcesem w mojej ocenie jest budowa ulicy Wspólnej. O tę inwestycję mieszkańcy upominali się już od 35 lat. Była istotna z uwagi na dojazd do oczyszczalni ścieków. Wykonano szereg inwestycji i sukcesem jest to, że udało się je wykonać bez zaciągania kredytu. Za sukces można uznać także fakt zmniejszenia deficytu gminy o 1 200 000 złotych w stosunku do poprzedniego roku. Sukcesem jest też doprowadzenie do uruchomienia zlikwidowanych przed rokiem zakładów mięsnych. Były to też moje starania by zachęcić przedsiębiorcę do zakupu zakładów.

Za sukces można uznać pozyskanie funduszy na budowę siedmiu dróg i ulic gminnych i dwóch powiatowych z Funduszu Dróg Samorządowych oraz remont przedszkola i budynku COKiS, parku oraz placu przy szkole podstawowej.

Za porażkę mogę uznać nieustające wyludnianie się miasta, brak zakładów pracy, brak wystarczających funduszy na spełnienie wszystkich oczekiwań wyborców.

■ **W mijającym roku pracował Pan w oparciu o budżet ustalony przez poprzednika, czy też według budżetu własnego autorstwa?**

W roku 2019 pracowałem już w oparciu o skonstruowany przez siebie budżet. Po objęciu funkcji burmistrza 22 listopada 2018 r. nowa rada miejska pracowała nad budżetem 2019. Budżet na rok 2020 został przyjęty jednogłośnie decyzją rady miejskiej w dniu 19 grudnia 2019 r. Budżet jest bardzo bogaty i pełen inwestycji. Większość zaplanowanych zadań ma już zagwarantowane dofinansowanie z zewnętrznych źródeł. Z uwagi na bardzo szeroki zakres planowanych inwestycji w 2020 r. być może zabraknie niestety środków własnych na ich realizację. Niektóre zadania mogą być więc kredytowane.

■ **Jak faktyczne sprawowanie urzędu ma się do pańskich wyobrażeń na ten temat sprzed wyborów?**

Sprawowanie urzędu nie sprawia mi większych trudności. Problemem są natomiast braki kadrowe w urzędzie - przydałoby się nam więcej fachowców od inwestycji czy też zdobywania funduszy unijnych. Nie odczuwam szczególnej satysfakcji z bycia burmistrzem. Muszę przyznać, że praca jaką wcześniej wykonywałem jako nauczyciel i dyrektor szkoły dawała mi więcej satysfakcji w każdej sferze. Praca z młodzieżą daje więcej możliwości rozwoju osobistego i zawodowego.

■ **Jak bycie burmistrzem wpłynęło na pańskie życie?**

Bycie burmistrzem znacząco wpłynęło na moje życie rodzinne. Praca ta każdego dnia przynosi szereg niespodzianek i nie kończy się na pięciodniowym tygodniu pracy oraz ośmiu godzinach dziennie. Zakres zadań i obowiązków nie daje swobodnego rodzinnego funkcjonowania, realizacji własnych marzeń czy planowania odpoczynku.

■ **Jakie ma Pan plany na przyszły rok?**

Na przyszły rok mam wiele planów związanych głównie z rozwojem gminy. Chciałbym w 100 % zrealizować zaplanowany budżet:

- zagospodarować teren wokół zalewu i wyspy,
- zgazyfikować miasto,
- dokonać remontu Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu i Łempicach,
- oczyścić wszystkie pobocza i rowy dróg gminnych z zarośli,
- poprawić jakość oświetlenia w gminie,
- przygotować pełną dokumentację i pozyskać fundusze na remont Stadionu Miejskiego,
- zagospodarować teren wokół przedszkola i pozostałą część przy szkole podstawowej oraz wymienić ogrodzenie (przynajmniej od ul. 11 Listopada),
- nadać nazwy ulicom bezimiennym,
- wyremontować zaniedbane budynki po Szkołach Podstawowych w Kocach-Schabach i Wojtkowicach Starych,
- udroźnić rowy w wielu miejscowościach na terenie gminy,
- wyremontować drogi dojazdowe do pól,
- wykonać chodniki na wsiach,
- zakupić wiaty przystankowe do miasta i niektórych miejscowości wiejskich,
- uzupełnić tabliczki z brakującymi nazwami ulic i miejscowości oraz posesji kolonijnych,
- wyremontować budynek i stworzyć dobre warunki sanitarne strażakom OSP w Ciechanowcu,
- znacznie wesprzeć działalność organizacji, które promują gminę: Kół Gospodyń Wiejskich, Zespołu Wokalnego Miasta Ciechanowiec, Klubu Sportowego Unia Ciechanowiec, Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy Stowarzyszenia „Rodzina” oraz innych, które znacząco przyczynią się do promocji i realizacji zadań dla dobra mieszkańców, zwłaszcza z uwzględnieniem młodego pokolenia.

Zdaję sobie sprawę, że wiele z wymienionych zamierzeń wymaga dodatkowych źródeł finansowania. Zadaniem moim będzie je znaleźć i zrealizować.

Z Burmistrzem Ciechanowca
Eugeniuszem Świąckim
- rozmawiała Julia Szypulska

Wykaz zadań inwestycyjnych i środków na ich realizację w 2019 r.

Lp	Nazwa zadania inwestycyjnego	Poniesione wydatki ze środków własnych gminy	Poniesione wydatki z innych źródeł (FDS i Unijne)	Wartość
1	Zamontowanie masztów przed Urzędem Miejskim	3 840,06		3 840,06
2	Wykonanie i montaż gablot w Urzędzie Miejskim (poczet Naczelników i Burmistrzów oraz Honorowych Obywateli Ciechanowca)	1 924,00		1 924,00
3	Remont pomieszczeń byłej biblioteki + zakup mebli	69 843,41		69 843,41
4	Budowa ulicy Wińskiej w Ciechanowcu	409 972,23	321 027,62	730 999,85
5	Opracowanie dokumentacji technicznej na przebudowę drogi gminnej Nr 323 (ulica Kuczyńska)	11 931,00		11 931,00
6	Przebudowa ulicy Sienkiewicza w Ciechanowcu - Nr ewidencyjny działki 2517/1	84 043,46		84 043,46
7	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku Kobusy - Radziszewo Stare	67 043,00	64 951,99	131 994,99
8	Rozbudowa ulicy Wspólnej w Ciechanowcu	868 009,90	1 192 864,64	2 060 874,54
9	Montaż klimatyzatora w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego	5 400,00		5 400,00
10	Naprawa muru oporowego przy Urzędzie Miejskim, w tym koszt wykonania prac w zakresie usunięcia muru i profilowanie terenu na działce - 9 154 zł (PRK FARE)	12 612,66		12 612,66
11	Zakup gruntów niezbędnych do realizacji robót inwestycyjnych	31 226,10		31 226,10
12	Budowa inkubatora przedsiębiorczości w Ciechanowcu - przygotowanie dokumentacji	11 880,00		11 880,00
13	Przebudowa placu miejskiego przy ulicy Mickiewicza w Ciechanowcu	122 444,20	1239 642,63	362 086,83
14	Wykonanie placu manewrowego w Łempicach	30 504,00		30 504,00
15	Zakup nożyc hydraulicznych jednostce OSP w Ciechanowcu	656,00	10 624,00	11 280,00
16	Termomodernizacja oraz zastosowanie OZE w budynkach hali sportowej przy Szkole Podstawowej im. M. Kopernika przy ulicy 11 Listopada w Ciechanowcu - przygotowanie wniosku	20 054,00		20 054,00
17	Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno - sportowe (plac szkoły podstawowej)	279 172,51	241 250,00	520 422,51
18	Modernizacja pomieszczeń w budynku Przedszkola w Ciechanowcu - dokumentacja	676,50		676,50
19	Budowa linii wodociągowych i ściekowych oraz modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej na terenie Ciechanowca (ul. Sienkiewicza)	69 622,17		69 622,17
20	Wykonanie muralu o tematyce historycznej przy Urzędzie Miejskim		10 000,00	10 000,00
21	Montaż paneli solarnych do podgrzewu wody w Gminie Ciechanowiec	863 818,93	1 150 531,78	2 014 350,71
22	Przebudowa drogi powiatowej na odcinku Trzaski - Radziszewo-Sieńczych (dofinansowanie)	500 000,00		500 000,00
23	Dotacja dla Województwa Podlaskiego na dofinansowanie opracowania dokumentacji technicznej na budowę "Obwodnicy Ciechanowca"	397 000,00		397 000,00
24	Dofinansowanie Komendy Powiatowej Policji w Wys. Maz. (zakup samochodu przystosowanego dla przewodników psów tropiących)	15 000,00		15 000,00
25	Utwardzenie terenu przy Szkole Podstawowej w Ciechanowcu	100 737,00		100 737,00
26	Zakup gazonów na kwiaty w mieście	1 780,00		1 780,00
27	Remont gabinetu (cyklinowanie podłóg)	2 400,00		2 400,00
28	Remont budynku mieszkalnego wraz z wyposażeniem dla repatriantów		160 000,00	160 000,00
29	Zakup komputera do USC	2 353,00		2 353,00
30	Zakup 24 laptopów (projekt)		72 601,00	72 601,00
31	Montaż pomp ciepła i instalacji fotowoltaicznych na potrzeby własne w budynkach należących do gminy (OSP Ciechanowiec, UM, Biblioteka) - dokumentacja	23 905,70		23 905,70
32	Adaptacja i ochrona bioróżnorodności terenu doliny Bugu i Nurca (zalew w Ciechanowcu) - dokumentacja	19 065,00		19 065,00
33	Przygotowanie dokumentacji - wykonanie sieci kanalizacyjnej i sanitarnej w Ciechanowcu	40 000,00		40 000,00
34	Przygotowanie dokumentacji i wniosku - fotowoltaika	23 744,00		23 744,00
35	Modernizacja Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych - dokumentacja	17 915,00		17 915,00
36	Przygotowanie dokumentacji i wniosku na zagospodarowanie parku przy przedszkolu	11 070,00		11 070,00
	Razem:	4 119 643,83	3 463 493,66	7 583 137,49

Nowe nawierzchnie dróg

odpowiedzią na potrzeby
mieszkańców

■ Z ulic znika gruntowa nawierzchnia, a na jej miejsce pojawia się utwardzona. Gmina wydała w ubiegłym roku prawie 2,7 mln zł na remonty dróg w mieście. Taki wynik nie byłby możliwy, gdyby nie skuteczne ubieganie się o fundusze zewnętrzne.

Na terenie miejskim, podobnie jak w przypadku dróg położonych na obszarze gminy, ogromnym wsparciem był Fundusz Dróg Samorządowych.

Największe inwestycje, czyli przebudowa ulic Wińskiej, Wąskiej i Konopnickiej były możliwe właśnie dzięki dofinansowaniu z tego źródła. Jednocześnie są to ulice, z których korzystanie było wcześniej dla mieszkańców Ciechanowca niezwykle uciążliwe.

- Takie ulice jak Wińska czy Wąska znajdują się w najstarszej części miasta, gdzie ludzie przez lata jeździli po gruntowej nawierzchni - wskazuje Eugeniusz Święcki, Burmistrz Ciechanowca - Latem unosił się tam czarny pył, a zimą było błoto.

Prace na ul. Wińskiej odbywały się w trzech etapach, a łącznie przebudowano ponad 500 metrów drogi. Ich efektem jest nowa nawierzchnia i zjazdy z betonowej kostki pasujące do historycznego otoczenia. Na dwa odcinki (o długości 315 i 90 metrów) gmina otrzymała dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych, koszt trzeciego (dł. 100 metrów) pokryła z własnych pieniędzy. Łącznie przebudowa ul. Wińskiej kosztowała prawie 731 tys. zł, z czego ponad 321 tys. zł stanowi dofinansowanie. Z kolei remont ponad 300 metrowego odcinka ul. Wąskiej ma się zakończyć w czerwcu 2020 r.

Także tutaj nawierzchnię stanowić będzie kostka betonowa. Projekt przewiduje również szereg prac dodatkowych, jak np. demontaż i przeniesienie w nowe miejsce istniejących słupów elektrycznych czy też zamianę istniejących hydrantów p-poż. z naziemnych na podziemne. Koszt inwestycji to 470 tys. zł, z czego 261 tys. zł stanowi dofinansowanie z FDS.

Na wrzesień 2020 natomiast zaplanowano zakończenie robót na ul. Konopnickiej. Tutaj prace będą się odbywały na odcinku o długości 540 metrów. W planie jest położenie asfaltu oraz chodników po obu stronach ulicy, a także budowa kanalizacji sanitarnej. Koszt inwestycji to w sumie 1,4 mln zł, z czego prawie 736 tys. zł to dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych.

Nową nawierzchnią z betonowej kostki brukowej mogą się z kolei już cieszyć mieszkańcy ul. Sienkiewicza. Remont odcinka tej ulicy zakończył się w listopadzie ubiegłego roku. Inwestycja kosztowała 80,3 tys. zł, a gmina pokryła ją z własnych pieniędzy.

Zmieni się także wygląd ul. Pałacowej. Remonty na tej ulicy to efekt dobrej współpracy gminy ze Starostwem Powiatowym w Wysokiem Mazowieckiem, które jest jej zarządcą. W tym roku będą kontynuowane prace od Hotelu Nowodwory w kierunku Kozarzy.

Miliony na drogi na terenie gminy

■ Ponad 2,7 mln zł trafiło w ubiegłym roku na inwestycje drogowe na terenie gminy. To pieniądze na poprawę stanu dróg dojazdowych do pól, przebudowę odcinków gminnych, ale też wkład gminy w remonty dróg powiatowych.

Dużym wsparciem dla wymienionych działań jest Fundusz Dróg Samorządowych, do którego gmina złożyła w 2019 roku aż 7 wniosków o dofinansowanie. Największym przedsięwzięciem jest przebudowa dwóch dróg gminnych Winna Stara - Winna-Wilki oraz Winna Stara - Winna-Chroły. Oba odcinki mają łącznie długość 1,1 km, a koszt prac to ponad 1,3 mln zł. W ramach inwestycji powstanie nowa asfaltowa nawierzchnia o szerokości 5,5 metra oraz żwirowe pobocze. Projekt przewiduje również próg zwalniający z przejściem dla pieszych oraz montaż barier energochłonnych. Z kolei na przystanku autobusowym pojawi się peron dla oczekujących podróżnych.

Dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych dla tej inwestycji wyniosło prawie 683 tys. zł. Władze gminy podpisały już umowę z wykonawcą, jest nim Firma Transportowo-Usługowa Mirosław Przesmycki z Małkini. Prace mają się zakończyć w listopadzie 2020 roku.

Z kolei do końca września ma zakończyć się przebudowa prawie 600 metrowego odcinka drogi w miejscowości Zadobrze. Także tutaj przewidziano asfaltową nawierzchnię i utwardzone pobocze. W zakresie prac jest również wykonanie wjazdów z kostki brukowej, oczyszczenie i wykonanie przepustów oraz umocnienie przydrożnego rowu płytami ażurowymi. Wymienione roboty wykona Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe „MAKSUBUD” Sp. z o.o. z Bielska Podlaskiego. Koszt inwestycji to ponad 703 tys. zł, z czego prawie 400 tys. zł stanowi dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych.

Zakończyła się natomiast przebudowa drogi dojazdowej do pól relacji Kobusy - Radziszewo Stare o łącznej długości 673 metrów. Na ten cel gmina otrzymała prawie 65 tys. zł dotacji z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Całkowity koszt inwestycji to przeszło 129 tys. zł.

W ubiegłym roku gmina Ciechanowiec dołożyła także 500 tys. zł do inwestycji prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Wysokiem Mazowieckiem. Chodzi o przebudowę ponad 3,8 kilometrowego odcinka Trzaski - Radziszewo-Sieńczuch. Nowy asfalt, który się tutaj pojawił znacznie poprawi komfort i bezpieczeństwo korzystających z tej trasy mieszkańców.

Coraz bliżej gazyfikacji Ciechanowca

■ Ponad 400 właścicieli domów chciałoby się przyłączyć do sieci gazowej. Zainteresowane są także firmy, zakłady i spółdzielnie mieszkaniowe. Już w tym roku ma się zacząć budowa rurociągu.

Podłączenie gazowe Ciechanowca będzie wykonane w ramach budowy południowego odcinka rurociągu Polska-Litwa. Spółką odpowiedzialną za to zadanie jest Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Etap projektowy przedsięwzięcia już się zakończył. Inwestycja uzyskała też wszelkie niezbędne pozwolenia i decyzje. W tej chwili trwa przetarg na wykonawcę budowy, a prace budowlane powinny się zacząć w połowie 2020 roku. Obecnie przedstawiciele spółki GAZ-SYSTEM S.A. spotkają się z właścicielami nieruchomości przez które będzie przebiegał rurociąg.

- Na odcinku 14 km rurociąg będzie przebiegał przez naszą gminę - mówi Eugeniusz Święcki, Burmistrz Ciechanowca.

W samym Ciechanowcu powstanie zaś tzw. wyspa gazowa. Gmina przeznaczyła na ten cel działkę, która znajduje się w strefie inwestycyjnej przy ul. Podlaskiej. Gaz trafi do odbiorców poprzez sieć o długości 9 km.

Polska Spółka Gazownictwa ogłosiła w ubiegłym roku przetarg na dokumentację projektową sieci. Jej zasięg powstanie w oparciu o ankiety, które złożyli mieszkańcy

zainteresowani podłączeniem. W sumie wpłynęło ich ponad 400, nie licząc zakładów czy spółdzielni mieszkaniowych.

- Zainteresowanie jest spore - ocenia Burmistrz Ciechanowca - Trudno się dziwić, bo ogrzewanie gazowe jest obecnie jednym z najtańszych, a do tego neutralnym dla środowiska.

Za przyłączenie się do sieci chętni będą musieli zapłacić około 2 tys. zł, w zależności od długości przyłącza. Na przykład koszt 15 metrowego to 1 847 zł (netto), a każdy kolejny metr to ponad 70 zł. Dodatkowo trzeba też kupić piec gazowy.

Mieszkańcy Ciechanowca są zainteresowani także innymi źródłami ciepła, także tymi pochodzącymi z OZE. Dla porównania ponad 200 osób chciałoby zamontować w domach instalacje fotowoltaiczne. Wspomniane instalacje oraz pompy ciepła pojawią się także w budynkach użyteczności publicznej takich jak Urząd Miejski, Biblioteka czy siedziba OSP. W ubiegłym roku zlecono opracowanie dokumentacji projektowej.

▼ Gazyfikacja miasta Ciechanowca to jeden z głównych priorytetów dla obecnych władz samorządowych. 9 października odbyło się spotkanie z mieszkańcami. Na zaproszenie Burmistrza Ciechanowca w spotkaniu udział wzięli Poseł na Sejm RP Aleksandra Szczudło, Prezes Zarządu Polskiej Spółki Gazownictwa Marian Żołyński, Dyrektor Departamentu Rozwoju w Polskiej Spółce Gazownictwa Mariusz Konieczny i Przewodniczący Rady Miejskiej Marek Karolewski.

Zadanie dofinansowane z Funduszu Dróg Samorządowych

- wartość 2 060 874,54 zł
- środki własne 868 009,90 zł
- dofinansowanie z FDS 1 192 864,64 zł

Ulica Wspólna

największa inwestycja
drogowa w mieście

- Było błoto i dziury, jest nowa utwardzona nawierzchnia i chodniki po obu stronach ulicy. Remont ul. Wspólnej to najważniejsza inwestycja w 2019 roku. Kosztowała ponad 2 mln zł.

▼ Przekięcie wstęgi i oficjalne otwarcie ulicy Wspólnej w Ciechanowcu, z udziałem Wojewody Podlaskiego odbyło się 14 stycznia 2020 r. Prace remontowe rozpoczęły się pod koniec wakacji, a zakończyły w połowie grudnia 2019 r.

Prace rozpoczęły się pod koniec wakacji, a zakończyły w połowie grudnia 2019 roku. Wyremontowany odcinek ma ponad 800 metrów długości. Pojawił się na nim asfalt, chodniki z kostki brukowej po obu stronach ulicy oraz betonowe krawężniki.

- To duża ulga dla mieszkańców – nie ma wątpliwości Eugeniusz Święcki Burmistrz Ciechanowca - Tamtędy prowadzi droga do oczyszczalni ścieków, ale stoi tam też wiele domów jednorodzinnych. Niestety z uwagi na gruntową nawierzchnię ludzie brnęli tam w błocie. Tymczasem temat remontu ul. Wspólnej pojawiał się już w 2002 roku, kiedy byłem radnym.

Projekt przebudowy przygotowano wprawdzie jeszcze w poprzedniej kadencji, potrzebne było jednak dofinansowanie. Władze gminy zdobyły je w ubiegłym roku składając wniosek do Funduszu Dróg Samorządowych. Wynosiło ono prawie 1,2 mln zł, czyli 60 proc. kosztów kwalifikowalnych całej inwestycji.

Dużym plusem dla kierowców jest także parking z 34 miejscami postojowymi, w tym dwoma miejscami dla niepełnosprawnych, który powstał w ramach tej inwestycji. W trosce o bezpieczeństwo pieszych pojawiły się także cztery oznakowane przejścia oraz jeden próg zwalniający. Przebudowano również wpusty uliczne do istniejącej kanalizacji deszczowej. Wykonawcą inwestycji była Firma Transportowo-Uslugowa Mirosław Przesmycki z Małkini.

Dzięki wymienionym pracom ulica Wspólna jest przez wielu mieszkańców uważana za najładniejszą ulicę w mieście.

- W podobnym stanie, co ul. Wspólna przed remontem jest jeszcze około dziesięciu innych ulic w mieście - szacuje Burmistrz Ciechanowca - Dołożymy jednak wszelkimi starań, by także one wkroczyły w XXI wiek. W tym celu będziemy poszukiwać zewnętrznych źródeł finansowania.

Ponad 350 tys. zł

na inwestycje w sołectwach

■ Poprawa stanu dróg gruntowych, nowe wiaty przystankowe we wsiach czy zakup wyposażenia świetlic wiejskich, to najważniejsze wydatki w ramach Funduszu Sołeckiego w 2019 roku.

Pula Funduszu Sołeckiego wynosiła w ubiegłym roku ponad 358 tys. zł. Z tych pieniędzy korzysta 31 sołectw leżących na terenie gminy Ciechanowiec, choć z uwagi na ograniczone środki, nie wszystkie jednocześnie. Najistotniejszy dla mieszkańców jest stan dróg, stąd ok. 80 proc. funduszu trafia na cele związane z utrzymaniem dróg gruntowych, których na terenie gminy jest sporo, bądź z ich przebudową. I tak mieszkańcy wsi Kosiorzki oraz Przybyszyn zdecydowali, że fundusze z ich sołectw zostaną przeznaczone na opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę dróg lokalnych. Jest to w sumie 21 tys. zł.

Dzięki Funduszowi Sołeckiemu w ubiegłym roku wykonano nową elewację budynku remizy Ochotniczej

Straży Pożarnej we wsi Pobikry. Inwestycja kosztowała 15 tys. zł. Na poprawę komfortu życia mieszkańców wpłynęły też nowe wiaty przystankowe. Aż cztery zyskała wieś Kozarze, jedną zaś Nowodwory.

Z kolei sołectwo Wojtkowice Stare wzbogaciło się w ubiegłym roku o kosiarkę traktorową (koszt to 8,5 tys. zł). Dzięki urzędzeniu łatwiej będzie dbać o teren wokół świetlicy wiejskiej. Drobne elementy wyposażenia takie jak meble, czy sprzęt nagłaśniający kupiono także do remiz i świetlic w innych wsiach.

Władze gminy ustaliły, że Fundusz Sołecki w 2020 roku ma wynosić prawie 344 tys. zł. W tym roku skorzysta z niego 26 wsi.

▼ Wicemarszałek Województwa Podlaskiego Stanisław Derehajło i członek zarządu Województwa Podlaskiego Wiesław Burnos podpisali z Burmistrzem Ciechanowca Eugeniuszem Świątkim i Skarbnikiem Gminy Jadwigą Koc umowę na wsparcie finansowe w ramach „Programu odnowy wsi Województwa Podlaskiego”.

Przeznaczenie i wykonanie Funduszu Sołeckiego w 2019 r.

Lp	Sołectwo	Kwota w złotych	Wykonanie w złotych	Zakres wykonania
1	Antonin	10 714,00	10 714,00	Opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie oświetlenia drogowego, naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
2	Bujenka	14 423,00	14 423,00	Naprawa dróg na terenie sołectwa, zakup firan i rolet okiennych do remizy OSP Bujenka, montaż monitoringu zewnętrznego na budynku remizy OSP Bujenka
3	Czaje-Bagno	10 575,00	10 213,92	Utwardzenie pobocza kostką brukową betonową w pasie drogi gminnej przez wieś Czaje-Bagno
4	Czaje-Wólka	10 402,00	1 783,50	Zakup 10 sztuk tablic kierunkowych informacyjnych z numeracją domów
5	Ciechanowczyk	8 980,00	8 859,06	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
6	Dąbczyn	7 662,00	7 589,10	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
7	Kosiorki i Gaj	10 991,00	10 991,00	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na remont drogi relacji Kosiorki - Kolonia-Kosiorki
8	Kobusy	9 916,00	9 899,04	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
9	Koce-Basie	13 245,00	13 245,00	Wykonanie robót ogólnobudowlanych w budynku remizy OSP Koce-Basie, w tym: wykonanie sanitariatu i dodatkowej instalacji elektrycznej oraz zamontowanie kominka
10	Koce-Piskuły	9 673,00	9 623,10	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
11	Koce-Schaby	11 268,00	11 196,06	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
12	Kozarze	20 110,00	17 544,00	Dostawa i montaż 4 sztuk wiat przystankowych, wymiana części instalacji elektrycznej w budynku remizy OSP Kozarze
13	Kułaki	9 900,00	9 424,86	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
14	Łempice	13 245,00	13 245,00	Zagospodarowano i utwardzono plac kostką brukową z wydzieleniem miejsc parkingowych, wykonano zieleńce
15	Malec	13 245,00	0,00	Nie zrealizowano
16	Nowodwory	11 095,00	6 849,12	Dostawa i montaż wiaty przystankowej, naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
17	Przybyszyn i Kostuszyn	14 111,00	13 550,05	Zakup 31 krzeseł, opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na przebudowę odcinka drogi Przybyszyn - Malec (Podgajki), naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
18	Pobikry	14 978,00	14 978,00	Wykonanie wyprawy tynkarskiej ścian elewacyjnych na budynku OSP Pobikry
19	Radziszewo-Króle	12 725,00	12 725,00	Zakup sprzętu na wyposażenie samochodu strażackiego jednostki OSP Radziszewo-Króle
20	Radziszewo-Sieńczuch	12 343,00	11 991,91	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
21	Radziszewo-Sobiechowo Radziszewo Stare	10 297,00	10 297,00	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
22	Skórzec	15 984,00	15 930,04	Zakup zamiatarki drogowej, naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
23	Tworkowice	13 383,00	13 308,00	Zakup wyposażenia na potrzeby remizy OSP Tworkowice (akcesoria kuchenne i obrus stołowy, lampa LWP EP), naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
24	Trzaski	11 130,00	10 704,06	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
25	Wojtkowice-Dady	9 015,00	0,00	Nie zrealizowano
26	Wojtkowice-Glinna	8 910,00	8 496,21	Naprawa bieżąca gruntowych dróg gminnych na terenie sołectwa
27	Wojtkowice Stare	11 026,00	10 999,36	Zakup kosiarki samojezdnej, naprawa dróg gminnych na terenie sołectwa
28	Winna-Chroły	9 569,00	6 922,98	Zakup urządzeń strażackich dla OSP Winna-Poświętna; część środków wykorzystano jako wkład własny do dofinansowania w ramach „Programu odnowy wsi Województwa Podlaskiego” na zakup mebli i audio video
29	Winna-Wypychy	9 742,00	9 741,06	Naprawa dróg na terenie sołectwa. Część środków wykorzystano jako wkład własny do dofinansowania w ramach „Programu odnowy wsi Województwa Podlaskiego” na zakup mebli i odbiornika tv
30	Winna-Poświętna, Winna Stara i Winna-Wilki	9 881,00	8 729,49	Naprawa dróg, zakup urządzeń strażackich dla OSP Winna-Poświętna, część środków wykorzystano jako wkład własny w ramach „Programu odnowy wsi Województwa Podlaskiego” na zakup tv i sprzętu nagłaśniającego
31	Zadobrze	9 604,00	0,00	Nie zrealizowano
	Razem:	358 142,00	303 972,92	

Siłownia zewnętrzna nowa atrakcja w mieście

■ Były „zieleniak” to teraz estetyczny skwer z siłownią, ławeczkami i nowymi nasadzeniami. Przebudowa placu miejskiego przy ul. Mickiewicza trwała pół roku i kosztowała prawie 360 tys. zł.

Celem inwestycji była poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznej w ramach zdegradowanego obszaru Ciechanowca - wyjaśnia Eugeniusz Święcki Burmistrz Ciechanowca.

Wspomniany plac znajduje się obok targowiska i był w mieście jedną z ostatnich pozostałości po minionej epoce. Przed laty stały tam stare pawilony, które rozebrano, a pusta działka nie stanowiła ozdoby. Dziś wygląda zupełnie inaczej. Pozostawiono stare drzewa i dodano wiele nowych nasadzeń w postaci krzewów, klombów i trawników. Teren został ogrodzony i utwardzony. Miejsu dodają uroku ozdobne murki z cegły klinkierowej oraz trzy nowe latarnie.

W ramach inwestycji na placu pojawiło się też sześć ławek, zaś mieszkańcy preferujący aktywny wypocinek mogą skorzystać z siłowni. Do wyboru mają takie urządzenia jak orbitrek, biegacz, poręczę czy drążek. Dzięki wymienionym pracom plac stanowi atrakcyjne miejsce do spędzania wolnego czasu. Co ważne, znajduje się w centrum miasta.

Prace na placu przy ul. Mickiewicza ruszyły w styczniu ubiegłego roku, a zakończyły w czerwcu. Przebudowa kosztowała prawie 360 tys. zł, z czego niemal 240 tys. zł to dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego.

Rodzina repatriantów zamieszkała w Ciechanowcu

■ Jeden z mieszkańców przekazał gminie działkę z budynkiem mieszkalnym, samorząd zaś wystąpił do Wojewody Podlaskiego o dotację z rezerwy celowej budżetu państwa. W ten sposób w mieście osiedliła się rodzina repatriantów z Kazachstanu.

Stary drewniany dom stojący przy Placu Jana Pawła II został gruntownie wyremontowany. Budynek ocieplono, wymieniono deskę szalunkową oraz stolarkę okienną i drzwiową. Zmianie uległ również układ funkcjonalny wewnątrz domu. Wydzielono pomieszczenie na łazienkę oraz kotłownię z piecem olejowym, wykonano również niezbędne przyłącza wodno-kanalizacyjne.

Dom został kompletnie urządzony oraz wyposażony w potrzebne sprzęty takie jak lodówka czy telewizor oraz drobne akcesoria kuchenne. Wymienione prace kosztowały prawie 160 tys. zł. i pochodzą z rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”. Dzięki temu już od listopada mogła tutaj zamieszkać trzyosobowa rodzina repatriantów z Kazachstanu. To już druga rodzina Polaków ze Wschodu, jaka przeprowadziła się do Ciechanowca. Poprzednia zamieszkała w mieście dwadzieścia trzy lata temu.

Plac w Łempicach zagospodarowany

■ Teren utwardzono, powstały też miejsca parkingowe. W przyszłości plac ma służyć rekreacji mieszkańców.

Działka znajduje się u zbiegu ulic i przez lata była niezagospodarowana. Mieszkańcy natomiast chętnie widzieliby tutaj miejsce służące całej wsi. Stąd na ich prośbę w ubiegłym roku gmina plac zagospodarowała. I tak usunięto stare betonowe elementy oraz warstwę ziemi urodzajnej. Pojawiła się natomiast nawierzchnia z kostki brukowej oraz miejsca parkingowe.

Decyzją mieszkańców na tę inwestycję przeznaczono 13,2 tys. zł z Funduszu Sołeckiego przypadającego na Łempice. Pozostałą część dołożyła gmina. W sumie przedsięwzięcie kosztowało ponad 30 tys. zł.

W przyszłości mają się tutaj pojawić elementy małej architektury, takie jak ławeczki czy altana, by mieszkańcy mogli tutaj wspólnie spędzać czas.

Mała historia Urzędu w gablotach

■ Kto był ostatnim naczelnikiem Ciechanowca? Kim był Kazimierz Uszyński? Odpowiedzi na te i wiele innych pytań można znaleźć w gablotach, jakie zawisły w siedzibie Urzędu Miejskiego.

Gabloty są dwie i zawierają zdjęcia oraz nazwiska ważnych dla miasta i gminy postaci. Pierwszą poświęcono Honorowym Obywatelom Ciechanowca, drugą zaś przewodniczącym rad, naczelnikom i burmistrzom w latach 1944-2019. Inicjatorem przedsięwzięcia jest obecny Burmistrz Ciechanowca.

- To taka mała historia Urzędu - wyjaśnia Eugeniusz Święcki - Warto przypomnieć ludzi, którzy przed laty pełnili ważne funkcje. Mieszkańcy zwykle nie pamiętają, kto był kilkadziesiąt lat temu naczelnikiem.

Choć zdarzają się wyjątki. Gabloty wzbudzają bowiem spore zainteresowanie i nieraz słychać z ust przychodzących do Urzędu mieszkańców, szczególnie tych starszych, „pamiętam go”. Z pewnością wiele osób kojarzy Kazimierza Uszyńskiego, założyciela i wieloletniego dyrektora Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, któremu radni przyznali tytuł honorowego obywatela miasta czy Wiesławę Klepacką i Aleksandrę Fabijańską -jedyne kobiety rządzące gminą.

Pamiątkowe gabloty kosztowały niecałe 2 tys. zł.

Przed siedzibą Urzędu Miejskiego stanęły maszty

■ Wiszą na nich flaga Unii Europejskiej, Polski oraz gminy Ciechanowiec

Trzy maszty flagowe stanęły przed siedzibą urzędu gminy przy ul. Mickiewicza, w pasie drogowym drogi wojewódzkiej. Zamontowano je w czerwcu 2019 roku.

Koszt zakupu i montażu masztów wyniósł 3,8 tys. zł. Gmina wykonała przedsięwzięcie z własnych funduszy.

Remont dawnej biblioteki zakończony

■ Pomieszczenia zagospodarowano na potrzeby Urzędu Miejskiego. Mieszczą się tam obecnie referaty inwestycji oraz finansowy.

Remont odbył się w I półroczu 2019 roku i kosztował prawie 69 tys. zł. Dotyczył pomieszczeń po byłej bibliotece, która znajdowała się na parterze siedziby urzędu. Poza pracami ogólnobudowlanymi, wymieniono instalację elektryczną i teleinformatyczną oraz stolarkę

drzwiową. Położono także wykładzinę dywanową.

W sumie zagospodarowano trzy pomieszczenia biurowe i jedno socjalne. Korzystają z nich pracownicy referatów inwestycji i finansowego.

Mural ozdobił ścianę gminnego budynku

■ Malowidło przedstawia zamek obronny rodu Kisków w Ciechanowcu.

Mural pojawił się w czerwcu ubiegłego roku na jednej ze ścian gminnego budynku znajdującego się przy ul. Mickiewicza. Elewacja była dość zaniedbana i nie stanowiła ozdoby - wyjaśnia Eugeniusz Święcki, Burmistrz Ciechanowca - Celem inicjatywy była poprawa wyglądu centrum przy jednoczesnym nawiązaniu do 590 letniej historii miasta.

Wspomniany zamek to niestety dziś już jedynie ruiny. Znajdują się przy ul. Parkowej. Kiedy dokładnie powstał obiekt, nie wiadomo. Pierwsze wzmianki o grodzie obronnym w Ciechanowcu pojawiły się już w XIII wieku. Zachowane elementy podzamcza są więc najstarszym zabytkiem w mieście.

Wykonawcą muralu jest Stanisław Szcześniak. Przedsięwzięcie kosztowało 10 tys. zł.

Budynek dawnej synagogi nabierze blasku

■ Po latach starań i kilku nieudanych próbach w końcu pojawił się sukces. Gmina zdobyła dofinansowanie na wykonanie elewacji budynku dawnej synagogi. Prace remontowe ruszyły w styczniu 2020.

To bardzo pilna inwestycja, gdyż elewacja jest w opłakanym stanie - podkreśla Eugeniusz Święcki, Burmistrz Ciechanowca - Cegły kruszą się, a elementy architektoniczne wymagają odtworzenia.

Tymczasem obiekt jest istotnym elementem historii Ciechanowca. Budynek dawnej synagogi pochodzi z II poł. XIX wieku i jest wpisany do rejestru zabytków. Po II wojnie światowej rozpoczęła się jego degradacja - był tutaj m.in. magazyn i sklep meblowy. W ostatnich latach w dawnej synagodze przy ul. Mostowej ma swoją siedzibę Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu.

Remont elewacji będzie się odbywał zgodnie z wytycznymi wojewódzkiego konserwatora zabytków. I tak ściany zostaną najpierw osuszone i oczyszczone, zmurszałe cegły usunięte, a ubytki uzupełnione. Kolejny krok to pokrycie elewacji nowym tynkiem i farbą. Na zewnątrz pojawi się zaś tablica pamiątkowa. Przedsięwzięcie obejmuje również utworzenie ekspozycji

wewnątrz synagogi. W sali głównej oraz klatce schodowej pojawią się fotografie pokazujące historię budynku oraz wielokulturowość Ciechanowca i okolic.

Dzięki wymienionym zabiegom budynek zyska estetyczny wygląd, a zaplanowana tam ekspozycja wzbogaci ofertę turystyczną miasta.

Koszt inwestycji to 340 tys. zł. Gminie byłoby trudno wygospodarować całą kwotę z budżetu. Samorząd uzyskał 157 tys. zł dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. To duży sukces i zwieńczenie wielu lat starań. Gmina ubiegała się bowiem o pieniądze na ten cel z różnych źródeł, niestety wnioski były kilkakrotnie odrzucane.

Wykonawcą inwestycji jest firma „JAN” Usługi Remontowo-Budowlane Janusz Jabłoński. Prace trwają a termin ich zakończenia ustalono na 30 września 2020 roku.

Sprzęt ratowniczy dla straży pożarnych

■ W obecności Posła na Sejm RP Aleksandry Szczudło odbyło się przekazanie specjalistycznego sprzętu ratowniczego jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy Ciechanowiec.

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych otrzymały nowy sprzęt ratowniczy. Na zakup Gmina Ciechanowiec uzyskała 130 000 zł dofinansowania w ramach Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Fundusz Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości. Całkowity koszt zadania wyniósł 133 077,05 zł, w tym środki własne Gminy 3 077,05 zł.

OSP w Ciechanowcu otrzymała nożyce hydrauliczne, zbijak do szyb hartowanych, piłę ratowniczą do szyb klejonych, nóż do pasów bezpieczeństwa, zabezpieczenie poduszki powietrznej kierowcy i pasażera, planerkę wielofunkcyjną do rozłożenia sprzętu na ziemi, pilarkę do drewna, pilarko - podkrzesywarkę, detektor napięcia Volt, detektor wielogazowy, przenośny zestaw oświetleniowy, sprzęt do oznakowania terenu akcji z parawanem i latarki akumulatorowe. Wartość dofinansowania 50 000 zł.

Strażacy z OSP w Pobikrach będą mieć na wyposażeniu pilarkę do drewna, detektor wielogazowy, piłę ratowniczą do szyb klejonych, bosak dielektryczny, sprzęt do oznakowania terenu akcji, zestaw oświetleniowy, zestaw podpór do stabilizacji pojazdów, parawan do osłony miejsca wypadku i latarki akumulatorowe. Dofinansowanie na sprzęt dla OSP w Pobikrach, to kwota 30 000 zł.

OSP w Kozarzach wzbogaciła się o cztery komplety ubrań specjalnych, zestaw węży hydraulicznych, pilarkę do drewna, detektor napięcia Volt, zestaw oświetleniowy, bosak dielektryczny i latarki akumulatorowe. Wartość dofinansowania to 30 000 zł.

Dla OSP w Bujence przekazano cztery komplety ubrań specjalnych, agregat prądotwórczy i pilarkę do drewna. Wartość dofinansowania wyniosła 20 000 zł.

Wartość zrealizowanych inwestycji i remontów w 2019 roku stanowi kwotę 7 583 137,49 zł, z czego 4 119 643,83 zł to środki własne gminy, a 3 463 493,66 zł to środki pozyskane z różnych programów i instytucji zewnętrznych.

7 583 137.49 zł
wartość zrealizowanych
inwestycji w 2019 roku

